

**POSTANOWIENIE SĄDU OKRĘGOWEGO W WARSZAWIE Z DNIA 4 MARCA
2015 ROKU O ROZPOZNANIU SPRAWY W POSTĘPOWANIU GRUPOWYM
- WYCIĄG Z UZASADNIENIA**

„(...) Stosownie do art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 2009 r. o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym (Dz. U. z 2010 r. Nr 7, poz. 44) ustawa normuje sądowe postępowanie cywilne w sprawach, w których są dochodzone roszczenia jednego rodzaju, co najmniej 10 osób, oparte na tej samej lub takiej samej podstawie faktycznej (postępowanie grupowe). Nadto - w myśl ust. 2 tego artykułu - ustawa ma zastosowanie w sprawach o roszczenia o ochronę konsumentów, z tytułu odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny oraz z tytułu czynów niedozwolonych, z wyjątkiem roszczeń o ochronę dóbr osobistych. Z powyższych uregulowań wynika, iż w postępowaniu grupowym mogą być dochodzone zgłoszone przez członków grupy roszczenia, jedynie w sytuacji, gdy są to: 1) roszczenia jednego rodzaju; 2) oparte na tej samej lub takiej samej podstawie faktycznej; 3) roszczenia o ochronę konsumentów lub roszczenia z tytułu odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny lub roszczenia z tytułu czynów niedozwolonych. Wreszcie: 4) roszczenia powinny być dochodzone przez co najmniej 10 osób. W celu skutecznego dochodzenia roszczenia w postępowaniu grupowym te trzy przesłanki muszą być spełnione jednocześnie. W ocenie Sądu Okręgowego w tym składzie w sprawie niniejszej powyższe przesłanki zostały spełnione.

W pierwszej kolejności zwrócić należy uwagę na jednorodność roszczeń dochodzonych przez członków grupy w niniejszym postępowaniu. W tym zakresie zważyć należy, iż spełnienie tej przesłanki wymaga w zasadzie wystąpienia przez wszystkich powodów (członków grupy) o udzielenie ochrony prawnej w tej samej formie, a zatem zgłoszenia przez wszystkich członków grupy takiego samego żądania. Tym samym zwrócić należy uwagę, iż w ocenie Sądu Okręgowego w tym składzie jednorodność roszczeń, o których mowa w art. 1 ust. 1 ustawy o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym odnosi się niewątpliwie do roszczeń procesowych, nie zaś do roszczeń prawa materialnego. Zważyć należy, iż ustawodawca w ogóle nie uzależnił możliwości dochodzenia roszczenia w postępowaniu grupowym od oparcia go na tej samej podstawie materialnoprawnej. Przeciwnie - wskazując w art. 1 ust. 2 kategorii spraw, w których przepisy ustawy mają zastosowanie, ustawodawca odwołał się do tego rodzaju grup postępowań, które w praktyce często oparte będą na odmiennych podstawach materialnoprawnych (np. roszczenia o ochronę konsumentów, czy z tytułu czynów niedozwolonych). Na tym tle zwrócić należy uwagę, iż powodowie w niniejszym postępowaniu formułują - po ich sprecyzowaniu w piśmie, które wpłynęło w dniu 11 grudnia 2014 r. - dwa żądania (żądania ustalenia nieważności czynności umorzenia 51,5% jednostek rozrachunkowych oraz żądanie ustalenia odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkodę). Żądania te dla na rzecz każdego z powodów zostały sformułowane w sposób identyczny - są to roszczenia o ustalenie, niewątpliwie - jako roszczenia tożsame - należą do roszczeń tego samego rodzaju. Jak już wskazano bez znaczenia dla oceny jednorodności roszczeń, o którym mowa w art. 1 ust. 1 ustawy jest odmienna podstawa materialnoprawna, na której członkowie grupy formułują swoje roszczenia względem pozwanych (w zakresie pierwszego z roszczeń powodowie wskazują na art. 58 Kodeksu cywilnego, zaś w zakresie drugiego art. 77 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej). Na marginesie zwrócić należy uwagę, iż ustawodawca nie wykluczył z jednej strony możliwości dochodzenia w postępowaniu grupowym więcej, aniżeli jednego roszczenia. Przeciwnie - skoro zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym w zakresie nieuregulowanym w ustawie stosuje się przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego, z wyłączeniem art. 7, 8, 117-

124, 194-196, 204, 205, art. 207 § 3 i art. 425-50514. Za dopuszczalne uznać należy w takiej sytuacji odpowiednie stosownie w tym postępowaniu także art. 191 tego Kodeksu.

W ocenie Sądu Okręgowego zgłoszone w niniejszym postępowaniu roszczenia oparte są na tej samej podstawie faktycznej. Postawą tą jest wprowadzenie do obrotu przepisów ustawy z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych (Dz. U. poz. 1717), co nastąpiło z dniem 1 lutego 2014 r, a w szczególności art. 23 ust. 1 tej ustawy, zgodnie z którym w dniu 3 lutego 2014 r. otwarty fundusz emerytalny umarza 51,5% jednostek rozrachunkowych zapisanych na rachunku każdego członka otwartego funduszu emerytalnego na dzień 31 stycznia 2014 r. i przekazuje do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, działającego w imieniu i na rzecz Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, aktywa, o których mowa w ust. 2, o wartości odpowiadającej sumie wartości umorzonych jednostek rozrachunkowych. Zwrócić należy uwagę, iż wejście w życie powyższego uregulowania ma charakter powszechny i dotyczy wszystkich członków otwartych funduszy emerytalnych, w tym także wszystkich powodów (członkostwo wszystkich członków grupy w otwartych funduszach emerytalnych zostało udowodnione i nie wzbudza wątpliwości). Ta okoliczność jest w zasadzie wystarczająca do uznania tożsamości podstawy faktycznej. To spostrzeżenie czyni w zasadzie zbędnym prowadzenie dalszych ustaleń m.in. co do tego, czy członkowie grupy są członkami tego samego otwartego funduszu emerytalnego. Tego rodzaju badanie miałoby w istocie walor materialny - zbędny na etapie orzekania o dopuszczalności postępowania grupowego. Obojętną dla oceny tożsamości podstawy faktycznej roszczenia jest zatem okoliczność, iż powodowie są członkami różnych otwartych funduszy emerytalnych, jak również okoliczność, iż z uwagi na różny wiek w różnym okresie będą korzystać ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych. Ta ostatnia okoliczność wobec modyfikacji żądania dokonanej w piśmie, które wpłynęło w dniu 11 grudnia 2014 r. w istocie w ogóle pozostaje bez znaczenia w sprawie.

Wreszcie dochodzenie roszczeń w postępowaniu grupowym możliwe jest wówczas, gdy przedmiotem roszczenia są roszczenia o ochronę konsumentów lub roszczenia z tytułu odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny lub z tytułu czynów niedozwolonych. W tym zakresie zwrócić należy w pierwszej kolejności uwagę, iż zgodnie z art. 221 Kodeksu cywilnego za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową. W realiach faktycznych niniejszej sprawy zawarcie umowy z otwartym funduszem emerytalnym uznać należy za działalność niezwiązaną bezpośrednio (a nawet pośrednio) z jakąkolwiek działalnością gospodarczą. Już niejako ze swej istoty zawarcie takiej umowy, dotyczącej wszakże zabezpieczenia społecznego, nie mogło być związane z ewentualną działalnością gospodarczą, nawet jeżeli strona takiej umowy działalność gospodarczą prowadziła. Mając na uwadze, iż ustawa w zakresie definiowania pojęcia konsumenta nie wprowadza w istocie żadnych rozróżnień, bez znaczenia dla uzyskania przez osobę fizyczną statusu konsumenta ma to, czy czynność prawna przez nią dokonywana ma charakter obowiązkowy czy też nie. Tym samym uznać należy, iż pomimo, iż zawarcie umowy z otwartym funduszem emerytalnym miało obligatoryjny charakter (art. 39 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, t. pierw. Dz. U. Nr 137, poz. 887 ze zm. - obowiązek ten uchylono z dniem 1 lutego 2014 r.), osoba zawierająca umowę z funduszem nie traciła charakteru konsumenta. Roszczenie o ustalenie nieważności czynności umorzenia 51,5% jednostek rozrachunkowych, zgłoszone w niniejszym postępowaniu ma w takiej sytuacji charakter roszczenia o ochronę konsumentów. W tym zakresie zatem także i ta przesłanka została spełniona. Dokonując oceny drugiego ze zgłoszonych w niniejszym postępowaniu roszczeń - o ustalenie, że Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za szkodę -zwrócić należy uwagę, iż roszczenie to ma charakter roszczenia z tytułu

czynów niedozwolonych. Zważywszy, iż sąd powszechny nie jest związany wskazywaną przez postulującego ochrony materialnoprawną podstawą żądania, wskazać należy, iż uzyskanie oczekiwanego przez powodów stanu - wyeliminowania z obrotu prawnego art. 23 ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych - otworzy możliwość domagania się odszkodowania -zgodnie z art. 417¹ § 1 k. c. Te rozważania prowadzą do wniosku, iż także to roszczenie jest roszczeniem, o którym mowa w art. 1 ust. 2 ustawy o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym.

W realiach niniejszej sprawy spełniona została także kolejna przesłanka wskazana w art. 1 ustawy o dochodzeniu roszczeń w sporach grupowych - roszczenie dochodzone jest przez więcej aniżeli 10 osób.

Na marginesie zwrócić dodatkowo należy uwagę na potrzebę dokonania wykładni celowościowej art. 1 ustawy o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym. Niewątpliwą intencją prawodawcy było ułatwienie (a nie utrudnienie) dochodzenia roszczeń konsumentom, czy osobom, które doznały szkody w związku z produktem niebezpiecznym lub czynem niedozwolonym. Tym samym wykładnia przepisów ustawy o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym winna być dokonywana w taki sposób, aby dochodzenie takich roszczeń członkom grupy ułatwić.

Mając na uwadze powyższe okoliczności oraz treść art. 10 ust. 1 ustawy o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym Sąd Okręgowy postanowił rozpoznać sprawę w postępowaniu grupowym (...).”.